

BEGINNERSCURCUS JAPANS

Konnichiwa, Barutoman desu (bartoman des) = Hi, I'm Bartman - ^ . ^ -! Ik ga jullie de komende Aniway-issues eens wat Japans bijbrengen, want als anime/manga-freaks ontkom je niet aan het Japans. Leuk als je met de originele anime of manga te maken krijgt, zonder die foute ondertitelingen of censuur. Maar zover zijn we nog lang niet, want daarvoor moet je jaren Japans studeren (zelfs ik kan nog lang niet alles) en we hebben daar de ruimte niet eens voor. Maar je komt al een heel eind als we eens beginnen met de basis:

De twee Japanse (fonetische) schriften of klankalfabetten: **de kana's**

Er zijn twee schriften, het **hiragana** en het **katakana**. Ieder schrift heeft 46 eenvoudige basistekens. Elk teken heeft een vaste klank en kan meteen in het Engels worden omgezet, dus in het Romeinse alfabet (dat wij gebruiken): Romanji.

Bv. "hai" wat "ja" betekent, bestaat uit twee hiragana-tekens: ha-i. はい

De kanji

Kanji zijn Chinese karakters (ruim 2000 met 500 basiskarakters) die de Japanners heel lang geleden hebben overgenomen van China. Ze hebben ieder een eigen betekenis en kunnen worden omgezet in kana's, met name in het hiragana. Als je ooit in een Japanse manga hebt gekeken (lezen zul je 'm waarschijnlijk niet), zie je vaak een ingewikkelde teken (kanji) met daarboven of naast kleine tekenjjes. (voorbeeld) 月

Dit teken 月 betekent "maan" (of "maand", hangt af van de context) en je spreekt het uit als "tsuki", de twee kleine tekenjjes geven de klank weer, dus deze つ "tsu" en き "ki". Ze worden ook wel furugana genoemd, lett. zwevend schrift. Maar omdat 月 ook maand betekent, wordt het als "gatsu" uitgesproken.

Bv. いちがつ = Januari (lett. 1e maand).

Japanners kunnen in zo'n geval uit de context halen om welke betekenis het gaat, maar om het wat makkelijker te maken zetten ze het furugana erbij, wat meestal in het hiragana is. Daarom is het noodzakelijk om goed het hiragana (en katakana) te beheersen. Je kan in principe iedere tekst in het hiragana schrijven zonder kanji, maar dit komt zelden voor.

Het **katakana** is net zo'n lettergrepen-schrift, maar het wordt gebruikt voor de leenwoorden en buitenlandse namen (Barutoman wordt dus in het katakana geschreven). Je kunt ze vaak makkelijk van het hiragana onderscheiden. Het hiragana is vloeiend, rond en het katakana hoekig en spits van vorm. Vooral anime stikt het van de buitenlandse (meestal Engelse) leenwoorden, zoals faito (fight), konpyuutaa (computer) en fayaa (fire). Namen als Macross, Evangelion en Sailormoon (seeraamuun!) worden in het katakana geschreven. Voor gamefreaks die de originele Japanse versies spelen is katakana erg handig, vooral bij RPG. Ook geluidswoorden (bv. Plop..) en technische woorden worden in het katakana weergegeven.

In de schema's zie je het hiragana en het katakana. Je ziet dat ze op een bepaalde manier zijn geordend. Met als basis de 5 klinkers: a, i, u, e, o.

In deze volgorde moet je ze ook leren en daarna het vogende rijtje: ka, ki, ku, ke, ko; sa, shi, su, se, so, etc.

- "a" spreek je uit als "aa" als "father"

- "i" als "ie" of de engels uitspraak "ee" van "keep", "deep"
- "u" als "oe" (koe), als de "u" van het engels woord "put"
- "e" de korte "è", als "èh"
- "o" als "go", alleen korter uitgesproken.

ん	わ	ら	や	ま	は	な	た	さ	か	あ
N	WA	RA	YA	MA	HA	NA	TA	SA	KA	A
	り		み	ひ	に	ち	し	き	い	
	RI		MI	HI	NI	CHI	SHI	KI	I	
	る	ゆ	む	ふ	ぬ	つ	す	く	う	
	RU	YU	MU	FU	NU	TSU	SU	KU	U	
	れ		め	へ	ね	て	せ	け	え	
	RE		ME	HE	NE	TE	SE	KE	E	
を	ろ	よ	も	ほ	の	と	そ	こ	お	
(O)	RO	YO	MO	HO	NO	TO	SO	KO	O	

Hiragana

ン	ワ	ラ	ヤ	マ	ハ	ナ	タ	サ	カ	ア
N	WA	RA	YA	MA	HA	NA	TA	SA	KA	A
	リ		ミ	ヒ	ニ	チ	シ	キ	イ	
	RI		MI	HI	NI	CHI	SHI	KI	I	
	ル	ユ	ム	フ	ヌ	ツ	ス	ク	ウ	
	RU	YU	MU	FU	NU	TSU	SU	KU	U	
	レ		メ	ヘ	ネ	テ	セ	ケ	エ	
	RE		ME	HE	NE	TE	SE	KE	E	
ヲ	ロ	ヨ	モ	ホ	ノ	ト	ソ	コ	オ	
(O)	RO	YO	MO	HO	NO	TO	SO	KO	O	

Katakana

Wispered mora.

De "i" en de "u" worden vaak niet of nauwelijks uitgesproken of wispered, zachtjes uitgesproken. Zoals "nani desu ka" (wat is het?) wordt uitgesproken als "nan des ka". Omdat in het Japans geen onderscheid maakt in enkelvoud of meervoud kan "desu": "zijn" of "is" betekenen. "desu" schrijf je in het hiragana met de-su. Veel (werk)woorden eindigen vaak op -su, maar wordt de "u" niet of zachtjes uitgesproken. Bv. "Wakarimasu" (ik begrijp) : wakarimas. Je kunt elke teken als 1 lettergreep beschouwen. Bv. "chisai" (=klein), bestaat uit 3 lettergrepen: chi-sa-i.

Een belangrijk verschil is de "r". "L" bestaat niet in het Japanse schrift (net als de "v"), maar bij de uitspraak spreekt men de "r" een beetje tussen de "r" en de "l" in. Als je Lupin in het Japans schrijft wordt het "Rupin": ru-pi-n.

Nu we toch bij Lupin zijn, denk je nou waar komt de "pi" vandaan, want je ziet geen "pi" in de basis van de kana's. Het zijn de afgeleide tekens van de basis. Door dubbele streepjes boven toe te voegen verandert de:

- "k" naar "g", bv. "ka" naar "ga"
- "s" naar "z", bv. "sa" naar "za". Met uitzondering de "shi" en "chi", ze worden allebei uitgesproken als "ji", wel in het engels uitgesproken. Bv. Jingle all the way.

- "y" naar "d", bv. "ya" naar "da". "tsu" wordt wel "zu"!

- "h" naar "b", bv. "ha" naar "ba"

Maar i.p.v. twee streepjes kan je bij het "h"-rijtje ook boven een rondje zetten, dan verandert de "h" naar een "p". Bv. "hi" wordt dan een "pi".

Deze regels gelden ook voor het katakana, met uitzondering de "u" う, want die verandert naar de "v" ヴ.

Bv. Evangelion: e-v-a-n-g-e-ri-o-n.

Als je de kana's goed kent, kun je ze zonder veel moeite zo afleiden.

Samentrekkingen van "ya", "yu" en "yo"

Soms kom je in een Japanse manga, tekst een kleine "ya", "yu" of "yo" tegen. Als je ze namelijk combineert met bv. "ki": "ki" + "yo" (klein geschreven!) wordt het "kyo" (zie figuur). Ze vormen 1 klank. In zo'n geval zijn "ya", "yu" en "yo" altijd kleiner geschreven. Meestal direct ernaast, maar je kunt ze ook onder bv. de "ki" zetten (zie figuur).

rya りや	mya みゃ	hya ひゃ	nya にゃ	cha ちゃ	sha しゃ	kya きゃ
ryu りゅ	myu みゅ	hyu ひゅ	nyu にゅ	chu ちゅ	shu しゅ	kyu きゅ
ryo りょ	myo みょ	hyo ひょ	nyo にょ	cho ちょ	sho しょ	kyo きょ

pya ぴゃ	bya びゃ	ja じゃ	ja じゃ	gya ぎゃ
pyu ぴゅ	byu びゅ	ju じゅ	ju じゅ	gyu ぎゅ
pyo ぴょ	byo びょ	jo じょ	jo じょ	gyo ぎょ

Lange klinkers

"Kyo" (= vandaag) kan in romanji geschreven worden als "kyoo", "kyou" of als "kyo", met 1 "o" en een streepje erboven. Maar in het hiragana wordt de tweede "o" als een "u" geschreven: きょう (lett. "kyou") Maar de uitspraak blijft gewoon "oo". Dit geldt ook voor de "éé". In het hiragana wordt de tweede "e" als "i" geschreven. Bv. Kirei (= mooi), je spreekt het als "kiréé" uit. Dit geldt ook voor het katakana.

Maar je kunt in het katakana (niet bij hiragana!) voor lange klinkers het verlengingsteken gebruiken. Dat is een streep direct na de klinker. Bv "supa" (= supermarkt) wordt スーパー geschreven of Sailormoon: セーラームーン (seramun).

Verdubbelingsteken "tsu" (つ of ツ)

Soms zie je in romanji twee dezelfde medeklinkers achter elkaar geschreven, bv. "kissu" (kiss). In zo'n geval wordt de eerste "s" met een kleine "tsu" geschreven (verdubbelingsteken): キッス (ki-s-su).

Of "chyo" (beetje) ちよっと (chyot-to) of "kakkoi" (cool).

Dit is bij alle woorden met twee dezelfde medeklinkers, behalve bij "n", omdat "n" een eigen teken heeft (ん of ン). Bv. "zannen" (jammer): za-n-ne-n. さんねん

Verder hier nog wat tips:

- Leer eerst het hiragana (de basis), dan het katakana en daarna de afgeleide.
- Maak gebruik van kaartjes met het Japanse teken op de ene kant en op de andere kant de klankvertaling. En dan lekker door elkaar gooien.
- Probeer elke dag een half uurtje te leren, want je vergeet ze anders heel snel.

-Ook af en toe in Japanse manga doorbladeren kan heel erg nuttig zijn om te oefenen. Ook andere Japanse teksten of kranten is daizyobuu (= OK). Liefst met kanji waar furugana staat afgedrukt, zodat je ook weet hoe ze worden uitgesproken.

-Voor mensen die graag kanji willen leren kunnen het boekje van "The Japanese Foundation Japanese Language Institute" gebruiken (ISBN 4-89358-104-X). Je kunt ze vaak vinden in (tweedehandse) boekwinkels.

Voor de taal (uitspraak, etc) zelf, verwijs ik je naar de boeken van Jordan (Eleanor Harz Jordan): "Japanese, the spoken language" van de uitgeverij Yale University Press New Haven and London.

Zo Otaku's, dit was een "korte" (ik word gek van die aanhangstekens) beschrijving hoe het Japanse schrift in elkaar zit. Ima (nu) is the rest up to you!

Maar dat zal wel lukken om het hiragana en het katakana in je kop te stampen, want als anime, mangafreak ben ik ook zo begonnen. Het is op zich ook een mooie taal om te leren. Vooral voor sommigen is het katakana interessant, omdat je vaak makkelijk het woord in het Engels herkent (aisukurimu = ice-cream!). Alleen hebben de Japanners dan hun uitspraak aangepast. Soms herken je ze ook niet meteen. Dus als een jongen over zijn nieuwe "garufurendo" praat, heeft hij niet over zijn caravan of zoiets, maar over zijn "galfrendo" (girl-friend!)

Voor de volgende keer:

Gaan we over de Japanse teksten hebben, zoals de grammatica en hoe je simpel een gesprekje in het Japans kan voeren. Iedere les zal een ander woordenlijstje worden toegevoegd. Dus ik hoop dat jullie voor de volgende keer goed de twee kana-alfabetten kennen en kunnen jullie eindelijk de manga's lezen, ook al weet je niet wat ze betekenen, maar dat komt nog wel! Veel succes!!

Ai	Love!
Anata, kimi	Jij
Arigato	Dank je wel
Baka	Idiot, dom
Biru	Bier
Dame!	Wrong! Mag niet, fout
Gomen naisai	Sorry
Hai, èè	Ja
Ii, iya	Nee
Ike, fayaa	Fire!
Ikimasu yo	Laten we gaan
Itai	It hurts
Itsumo	Altijd
Kawaii	Schattig (Cute!)
Kissaten	Coffeshop, café
Kohi	Koffie
Kuso!	Shit!
Matte	Wacht!
Nihon	Japan
Nihongo	Japans
Nihonjin	Japanner
Eego	Engels
Oranda	Nederland, Holland
Orandajin	Nederlander
Orandago	Nedrelands
~san	Meneer, mevrouw~
~sensei	Leeraar~
Shine!	Sterf!
Tomodachi	Vriend
Tabemasu	Ik eet (of hij eet, wij eten, jullie eten)
Nomimasu	Ik drink (onderwerp vaak weggelaten)
Biru (o) nomimasu	Ik drink bier
Watashi, boku, ore	Ik
Yamete/Yamero	Stop er mee!
Yama	Berg
Yatta!	I did it!
Yoshii!	OK dan (alright)